

Atskaite par dalību COPA-COGECA un EK darba grupā

Olas un putnu gaļa

8.-9. oktobrī 2014., Briselē

Izskatāmie jautājumi:

1. Darba kārtība;
2. Sociālā Dialoga Grupas;
3. Jaunākā informācija par situāciju mājputnu gaļas, olu un barības tirgū;
4. Dzīvnieku veselības likums;
5. Oficiālās kontroles;
6. Eiropas Komisijas priekšlikums par veterinārajām zālēm un ārstniecisko barību;
7. Citi jautājumi;
8. Neformālās sarunas.

Kopsavilkums :

1. COPA-COGECA ekspertu vietu skaits Eiropas Komisijas (EK) Sociālā Dialoga grupās (SDG) var tikt pārskatīts gada beigās, ņemot vērā vairāku citu NVO pārstāvju neierašanos.
2. Gadījumā, ja kāds apstiprinātais dalīborganizācijas pārstāvis nevar ierasties uz SDG, nepieciešams pēc iespējas ātrāk paziņot COPA-COGECA Sekretariātam, lai var paspēt deleģēt citu ekspertu pilnam COPA-COGECA pārstāvētās grupas sastāvam.
3. COPA-COGECA aicina pieteikt ekspertus vai atjaunot ekspertu mandātus uz EK specializētajām sektoru Prognozes darba grupām.
4. Ļoti svarīgi sniegt komentārus par Industriālo emisiju direktīvu, cik iespējams ātri pēc galīga projekta teksta saņemšanas.
5. Nepieciešams sniegt arī statistikas informāciju par sektora dinamiku EK SDG.
6. Jāturpina lobēt jautājums par Oficiālajām kontrolēm, jānorāda, ka lauksaimnieki ir pret papildus kontrolēm un administratīvo slogu, kā arī pret papildus izmaksām.

1. Darba kārtība

Sociālā Dialoga Grupā (SDG) iebildumi no ekspertu puses:

- 1) piedāvātā darba kārtība atšķiras no tās, kas bija ekspertiem izziņota iepriekš, veicināšanas jautājums vairs nav iekļauts, tiek izteikta pretenzija par auditorijas mulsināšanu un lūgums turpmāk informēt arī par pēdējā brīža izmaiņām, ja tādas notiek;
- 2) dalībvalstu eksperti vēlas zināt, kas notiek Tirdzniecības sarunās un uzaicināt DG TRADE (*Eiropas Komisijas Tirdzniecības ģenerāldirektorāts*) pārstāvjus, lai pārrunātu ārējās tirdzniecības sarunu jautājumus un izteiktu speciālistu viedokli par tehniskām niansēm, kas attiecas uz konkrēto lauksaimniecības sektoru.

EK pārstāvji skaidro, ka akcentēto jautājumu speciālisti no citiem EK departamentiem nav varējuši ierasties uz sanāksmi šajā datumā, tādēļ darba kārtība ir mainīta, bet par ekspertu paustajiem viedokļiem speciālisti tiks informēti.

Tiek pieņemts lēmums par veicināšanas un ārējās tirdzniecības jautājumiem izteikt viedokļus darba kārtības punkta "Citi jautājumi" ietvaros.

2. Sociālā Dialoga Grupas

COPA-COGECA aicina pieteikt ekspertus vai atjaunot ekspertu mandātus uz EK specializētajām sektoru Prognozes darba grupām.

EK SDG sistēma ir jauna arī pašai EK. Reorganizācija tika veikta, pamatojoties uz EP prasību un kritiku, jo pēdējie grozījumi darba grupu veidošanas sistēmā bija 2004. gadā, šobrīd bija nepieciešama atjaunota sistēma, kas ataino jauno KLP un aktīvāk uzklausa sociālos partnerus. Sociālā Dialoga Grupās ir iesaistītas 68 dažādas nevalstiskās organizācijas (NVO) ar 1400 kopējo dalībnieku vietu skaitu.

Lai veiktu darbu pēc iespējas efektīvāk, grupas vadītājam jābūt profesionālim, nav nepieciešams pārstāvēt dažādas interešu puses vai visus sektorus. Priekšsēdētāja asistentam tiks ļauts piedalīties darbā, lai rakstītu sanāksmes atskaiti, bet bez tiesībām izteikt viedokli. Dalībvalstu organizācijas nedrīkst mainīt delegātus vienas dienas laikā (piemēram, Aitu, bišu un medus apvienotajā SDG), tiem arī ir jāpaliek sanāksmē visu dienu. Grupās nenotiks politiskas vai principiālas diskusijas, SDG ir domātas tikai tehnisku jautājumu apspriešanai.

Grupu darbība kļūs caurspīdīgāka, viss, ko dara, tiks publicēts internetā - apspriežamie jautājumi, atskaites, dokumenti. Kopsavilkumā uzrādīs, cik pārstāvji no kādām organizācijām piedalījās, bet netiks minēti uzvārdi vai privātie kontakti, lai ievērotu konfidencialitāti.

Šī ir jauna prakse un ne visām dalībvalstīm obligāti ir jābūt pārstāvētām. Dalībvalstis ir atbildīgas par viedokļu un pozīciju koordinēšanu par konkrētiem jautājumiem, sapulcēt sektora speciālistus no dažādām dalībvalstīm vairs nav iespējams, jāizvēlas vienu runātāju paust kopējo viedokli/pozīciju.

EK aicina ekspertus sniegt ieguldījumu un informēt par sektora statistiku un izmaiņām dinamikā, lai EK varētu šos datus apkopot, jo vairākas galvenās ražotājvalstis ir pārstājušas sniegt informāciju.

3. Jaunākā informācija par situāciju mājputnu gaļas, olu un barības tirgū

Uz 2015. gadu putnkopības sektora Prognozes grupas eksperti prognozē nelielu ražošanas pieaugumu, arī pieprasījuma pieaugumu, kamēr pieprasījums pēc tītara gaļas samazināsies, tāpat neliels samazinājums gaidāms arī trušu gaļas ražošanā.

Barības izmaksas 2014. gada nākamajos mēnešos prognozē lēnām samazināties, jo pasaules graudu cenās vērojams kritums pēc to krasās paaugstināšanās š.g. martā un aprīlī.

EK saņem informāciju par cenām no kautuvēm, nevis saimniecību īpašniekiem; savukārt dažas dalībvalstis nesniedz datus no kautuvēm, jo tā ir konfidenciāla biznesa informācija. Lūdzam sniegt informāciju turpmāk arī, cik dienas dalībvalstis audzē broilerus, lai varētu

salīdzināt pēc vienotiem kritērijiem. Kopējie ES ražošanas apjomi samazinās, toties saražotās produkcijas cena nedaudz paaugstinājusies.

Pašreiz ES vairāk eksportē, nekā importē, vismaz pēc kvantitatīvajiem rādītājiem, ņemot vērā cenu pieaugumu. Salīdzinot ar 2013. gadu, paaugstinājies eksports uz Dienvidāfriku (+35%), Beninu (+16%) un Saūda Arābiju (+19%). Imports putnkopības produkcijā palielinājies no Ķīnas un Argentīnas.

Vairākām valstīm (NL, UK, DE) radušās problēmas ar Dienvidāfrikas tirgu, kas ieviesusi antidempinga pasākumus, ir vitāti svarīgi atgūt iepriekšējo tirgu.

Krievijas embargo ietekmē Brazīlija un Argentīna pārņem tirgu uz Krieviju, kas jau no 2009. gada palielināja vietējās produkcijas ražošanu, tādējādi mazinot importa apjomus no ES. Lai arī ES putnkopības sektoram embargo nav izraisījis milzīgus zaudējumus (kopējais eksports sastādīja ap 8%), tā tomēr ir tirgus daļa, ko nez vai būs iespējams atgūt pēc Krievijas tirgus atvēršanas, jo Latīņamerikas valstis ātri aizpilda šo nišu.

Lielbritānija – lai arī eksports uz Krieviju nebija liela tirgus daļa, tas tomēr mums bija svarīgs, jo Krievija importēja mehāniski atdalītu putnu gaļu, kurai grūti būs atrast pircēju. Nav problēmu ar noieta tirgu saldētai gaļai, Āfrikā, piemēram. Putnkopībā ir īss ražošanas cikls, salīdzinājumā ar citām gaļas nozarēm, ja notiek jebkādas izmaiņas noieta tirgos, tas rada nopietnas problēmas ražotājiem, kuri nevar paspēt pielāgot savu ražošanu jaunajiem apstākļiem. Vēlas informēt EK, ka nav iemesla uzņēmējus sodīt politisku iemeslu dēļ.

Eksperti izsaka lūgumu DG SANCO (*Eiropas Komisijas Veselības un patērētāju ģenerāldirektorāts*) nodot viņu bažas pārējiem EK departamentiem un darba grupām, kas saistītas ar ārējās tirdzniecības jautājumiem un bilaterālajām sarunām ar Mercosour, ASV, Ukrainu. ("Žēl redzēt, ka politiķi nav tik radoši priekš saviem lauksaimniekiem (mums) kā pret to (mūsu) sāncenšiem ārpus ES")

Latvija - pēdējo gadu laikā Latvijas putnu gaļas ražošanas nozares attīstību galvenokārt ietekmē straujš cenu pieaugums barības izejvielām un Eiropas noteikto putnu labturības standartu prasību izpilde, kam bija vajadzīgas nozīmīgas investīcijas.

ES noteiktās putnu labturības prasības, vides standarti un ierobežojumi barības izejvielu izvēlē paaugstina ražotās produkcijas pašizmaksu salīdzinājumā ar trešajām valstīm, kur šādu prasību nav, un samazina Latvijas ražotās produkcijas konkurētspēju trešo valstu tirgos. Līdzīgi produkcijas pašizmaksu varētu ietekmēt arī no 2015. gada plānotie antibiotiku izmantošanas ierobežojumi.

Šī gada ražošanas apjoms visticamāk netiks ietekmēts un saglabāsies iepriekšējā gada līmenī.

Latvijas putnu gaļas ražotāju tirgu Krievijas embargo šobrīd ietekmē pastarpināti. Latvijas putnu gaļas ražotāju eksporta struktūrā Krievijas tirgum ir maza vieta (var teikt, ka praktiski tās nav). Tomēr embargo ietekme ir jūtama tieši caur citu ES valstu (Polija, Lietuva) putnu gaļas produkcijas konkurences pastiprināšanos Latvijas tirgū un Latvijas ražotāju eksporta tirgos.

Ar olu nozares tirgu ir līdzīga situācija.

Putnu gaļas ražotājus Latvijā interesē ES subsīdijas produkcijas eksportam uz trešo valstu tirgiem:

1. Subsīdijas putnu gaļai (visām kautķermeņa daļām, jo šobrīd tās pieejamas tikai atsevišķām pozīcijām);
2. Subsīdijas putnu gaļas pārstrādes produktiem.

4. Dzīvnieku veselības likums

Dokuments joprojām ir darba procesā, cer trīspusējās diskusijas sākt šā gada beigās.

Sensitīva nodaļa - par maksām, daudzas dalībvalstis ir pret primāro ražotāju atbrīvošanu no tām.

5. Oficiālās kontroles

Itālijas prezidentūras laikā grib pabeigt politisko diskusiju, pēc optimistiskajām prognozēm dokuments varētu tikt pieņemts Latvijas prezidentūras laikā.

Regulas projektā specificē dzīvnieku izcelsmes produktu kontroles, arī pienākumu pārbaudīt pašus dzīvniekus/putnus. Kontroles attiecās uz visu dzīvnieku izcelsmes pārtiku, putnu gaļas gadījumā nekas vairs nav mainījies. Ir noteikts pienākums ievākt maksājumus, joprojām nav izlemts par izņēmumiem maziem un mikro uzņēmumiem, vai atstāt šī jautājuma izlemšanu dalībvalsts pārziņā.

COPA-COGECA iebilst, ka profesionāļi ir pret jebkādiem apgrūtinājumiem ražojošajām kompānijām, ir jau pietiekami daudz kontroļu dažādās formās, nevēlas vēl arī nekādas papildus izmaksas. Jāmaksā ir tiem, kas gūst labumu no kontrolēm, tātad - arī patērētājam.

Izteikts viedoklis, ka, ja dalībvalstīm būs iespējams pašām lemt, tad ES kopējā tirgū būs dažādi ražotāji ar dažādām cenām (jo tiem būs dažādas ražošanas izmaksas).

EK pastāv uz to, ka maksājumi par kontrolēm ir obligāti, kamēr Parlamenta rezolūcija nosaka, ka tiem nevajadzētu būt obligātiem – tas ir politisks jautājums.

Austrija - valstī ir lauksaimnieku organizēti brīvprātīgie veterinārie pakalpojumi. Vai šādas privātas sistēmas turpmāk būs atzītas no ES puses? Piedāvā ieviest uz risku balstītu sistēmu - reģionos ar lielākām problēmām arī veikt vairāk kontroles.

EK atzīst, ka dalībvalstis pašas varētu pieņemt lēmumu, kuras struktūras tās atzīst par kompetentām veiksmīgi darboties vietējā situācijā, galvenais, lai kvalitatīvas kontroles veikšana tiktu nodrošināta.

Dānija – atbalsta rentabilitāti, lūdz pievērst uzmanību, ka pagaidām nav redzams, kāda pievienotā vērtība no šīm papildus kontrolēm būs lauksaimniekiem.

COPA-COGECA jāveido stingra pozīcija - pret jebkādam maksām, papildus kontroles nedod to vērtību, kas sektoram nepieciešama.

COPA-COGECA - jābūt aktīviem dalībvalstu līmenī, jānorāda, ka lauksaimnieki ir pret papildus kontrolēm un administratīvo slogu, kā arī pret papildus izmaksām.

6. Eiropas Komisijas priekšlikums par veterinārajām zālēm un ārstniecisko barību

Ārstnieciskās barības vieta tirgū un izmantošana bija regulēta ar senāku direktīvu, kuru ir doma harmonizēt. Priekšlikuma mērķis ir ierobežot antimikrobiālo rezistenci, kas arvien vairāk ietekmē sabiedrības veselību.

Šis priekšlikums neattiecas uz veterināro medicīnu, ko nosaka cita regula. Par ārstnieciskās barības lietošanu - ir vajadzība to ierobežot, nelietot preventīviem pasākumiem, nepieciešamības gadījumā veterināram ir jāizraksta ar recepti, ko drīkstēs izmantot tikai vienai reizei.

Austrija - tas radīs milzīgas problēmas, jo visus sagatavotos maisījumus nāksies mainīt, jāņem vērā arī situācijas mazās saimniecībās.

Dānija - vai lauksaimniekiem, kas paši gatavo maisījumus savās saimniecībās, būs tādi paši noteikumi? Izveidos un sūtīs uz COPA-COGECA Dānijas Lauksaimniecības Padomes nostāju šajā jautājumā.

Austrija - būs jānoskaidro detalizēti, lūdz konkrētāk informēt par detaļām, lai var sastādīt COPA-COGECA komentārus šim priekšlikumam.

COPA-COGECA Sekretariāts - par Industriālo emisiju direktīvu – galīgais projekts gaidāms 2 nedēļu laikā, ļoti mazas izredzes kaut ko uzlabot, ļoti svarīgi, lai dalībvalstis sniegtu komentārus, cik iespējams ātri pēc izsūtīšanas, jo palicis maz laika.

7. Citi jautājumi

Dalībvalstu eksperti izteica EK pārstāvjiem savus viedokļus iepriekš aktualizētos jautājumos:

Par veicināšanu - putnu gaļas sektoram šobrīd ir diezgan neparasta situācija, izskatās, ka vajadzīga kāda īpaša problēma, lai kaut kas lietas labā sāktu tikt darīts sektora atbalstam un sekmēšanai, uzskata, ka veicināšanas pasākumi nav pietiekami. Šajā Krievijas-Ukrainas situācijā putnu gaļas sektors ir tas, kurš maksā politisko nodevu.

Par ES-Ukrainas brīvās tirdzniecības līgumu:

- 1) šis ir politisks jautājums, Ukrainai tiek dota kvota, bet lauksaimnieki Eiropas Savienībā grib atgūt atpakaļ savu kvotu eksportam uz Ukrainu,
- 2) lūdz EK pievērst uzmanību potenciāli atšķirīgām lauksaimnieciskās ražošanas sistēmām abās pusēs, nepieciešams, lai politiķi ir kritiski pret produktu kvalitāti, kas nāks no Ukrainas, un ņem vērā atšķirības pārtikas drošības un labturības standartos.

Būtu vēlams noorganizēt konferenci abu pušu (ES un Ukrainas) viedokļu un redzējumu apmaiņai, kādas standarta prakses mēs pielietojam.

Neformālās sarunas

Latvijas eksperts neformālās sarunās ar Sekretariātu pārrunāja SDG veidošanas politiku, norādot uz apm.10 brīvām citām NVO rezervētām vietām un Latvijas ekspertu iespēju arī turpmāk piedalīties, lai klātienē paustu savu viedokli. Sarunā ar aktīvākajiem SDG ekspertiem (UK, FR, IR) Latvijas eksperts uzsvēra nepieciešamību, lai DG TRADE speciālisti

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

uzklausā gaļas sektoru ekspertu viedokli par tehniskajām niansēm tirdzniecības sarunās ar trešajām valstīm; dalījās informācijā par ES-Ukrainas lauksaimniecības dialoga neseno norisi, kā arī Krievijas embargo ietekmi uz Latvijas lauksaimniecību kopumā; pārrunāja sektora lobīšanas iespējas caur dažādām NVO.

Maija Pontāga

Paraksts

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

*Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.*